

लोक सेवा आयोग
नेपाल इन्जिनियरिङ्ग सेवा, एग्री इरिगेसन समूह, राजपत्र अनंकित द्वितीय श्रेणी, ना.प्रा.स./एसोसियसन अर्गनाइजर
पदको खुला र आन्तरिक प्रतियोगितात्मक परीक्षाको पाठ्यक्रम

यस पाठ्यक्रम योजनालाई दुई चरणमा विभाजन गरिएको छ :

प्रथम चरण :-	लिखित परीक्षा (Written Examination)	पूर्णाङ्क :- २००
द्वितीय चरण :-	अन्तर्वार्ता (Interview)	पूर्णाङ्क :- ३०

परीक्षा योजना (Examination Scheme)

प्रथम चरण : लिखित परीक्षा (Written Examination)

पूर्णाङ्क :- २००

पत्र	विषय	पूर्णाङ्क	उतीर्णाङ्क	परीक्षा प्रणाली		प्रश्नसंख्या × अङ्क	समय
प्रथम	सामान्य ज्ञान र सामान्य अभिज्ञता परीक्षण (General Awareness & General Aptitude Test)	१००	४०	वस्तुगत (Objective)	बहुवैकल्पिक प्रश्न (MCQs)	२५ प्रश्न × २ अङ्क	४५ मिनेट
	सेवा सम्बन्धित कार्य-ज्ञान (Job Based - knowledge)					२५ प्रश्न × २ अङ्क	
द्वितीय	सेवा सम्बन्धित कार्य-ज्ञान (Job Based - knowledge)	१००	४०	विषयगत (Subjective)	छोटो उत्तर (Short Answer) लामो उत्तर (Long Answer)	१२ प्रश्न × ५ अङ्क ४ प्रश्न × १० अङ्क	२ घण्टा १५ मिनेट

द्वितीय चरण : अन्तर्वार्ता (Interview)

पूर्णाङ्क :- ३०

पत्र / विषय	पूर्णाङ्क	उतीर्णाङ्क	परीक्षा प्रणाली	समय
अन्तर्वार्ता (Interview)	३०		बोर्ड अन्तर्वार्ता (Board Interview)	-

द्रष्टव्य :

- यो पाठ्यक्रमको योजनालाई प्रथम चरण र द्वितीय चरण गरी दुई भागमा विभाजन गरिएको छ ।
- लिखित परीक्षाको प्रश्नपत्रको माध्यम भाषा पाठ्यक्रमको विषयवस्तु जुन भाषामा दिइएको छ सोही भाषाको आधारमा नेपाली वा अंग्रेजी मध्ये कुनै एक मात्र भाषा हुनेछ । तर विषयवस्तुलाई स्पष्ट गर्नुपर्ने अवस्थामा दुवै भाषा समेत प्रयोग सकिने छ ।
- लिखित परीक्षाको माध्यम भाषा नेपाली वा अंग्रेजी अथवा नेपाली र अंग्रेजी दुवै हुनेछ ।
- प्रथम पत्र र द्वितीय पत्रको लिखित परीक्षा छुट्टाछुट्टै हुनेछ । तर एकैदिनमा परीक्षा लिइनेछ ।
- वस्तुगत बहुवैकल्पिक (Multiple Choice) प्रश्नहरूको गलत उत्तर दिएमा प्रत्येक गलत उत्तर बापत २० प्रतिशत अङ्क कट्टा गरिनेछ । तर उत्तर नदिएमा त्यस बापत अङ्क दिइने छैन र अङ्क कट्टा पनि गरिने छैन ।
- वस्तुगत बहुवैकल्पिक हुने परीक्षामा परीक्षार्थीले उत्तर लेख्दा अंग्रेजी ठूलो अक्षरहरू (Capital letters): A, B, C, D मा लेख्नुपर्नेछ । सानो अक्षरहरू (Small letters): a, b, c, d लेखेको वा अन्य कुनै सङ्केत गरेको भए सबै उत्तरपुस्तिका रद्द हुनेछ ।
- बहुवैकल्पिक प्रश्नहरू हुने परीक्षामा कुनै प्रकारको क्याल्कुलेटर (Calculator) प्रयोग गर्न पाइने छैन ।
- परीक्षामा परीक्षार्थीले मोबाइल वा यस्तै प्रकारका विद्युतीय उपकरण परीक्षा हलमा लैजान पाइने छैन ।
- विषयगत प्रश्नहरूको हकमा तोकिएको अंकको एउटा लामो प्रश्न वा एउटै प्रश्नका दुई वा दुई भन्दा बढी भाग (Two or more parts of a single question) वा एउटा प्रश्न अन्तर्गत दुई वा बढी टिप्पणीहरू (Short notes) सोध्न सकिने छ ।
- विषयगत प्रश्न हुनेका हकमा प्रत्येक खण्डका लागि छुट्टाछुट्टै उत्तरपुस्तिकाहरू हुनेछन् । परीक्षार्थीले प्रत्येक खण्डका प्रश्नहरूको उत्तर सोहीखण्डको उत्तरपुस्तिकामा लेख्नुपर्नेछ ।

लोक सेवा आयोग

नेपाल इन्जिनियरिङ्ग सेवा, एग्री इरिगेसन समूह, राजपत्र अनंकित द्वितीय श्रेणी, ना.प्रा.स./एसोसियसन अर्गनाइजर पदको खुला र आन्तरिक प्रतियोगितात्मक परीक्षाको पाठ्यक्रम

११. परीक्षामा सोधिने प्रश्नसंख्या, अङ्क र अङ्कभार यथासम्भव सम्बन्धित पत्र/विषयमा दिइए अनुसार हुनेछ ।
१२. यस पाठ्यक्रम योजना अन्तर्गतका पत्र/विषयका विषयवस्तुमा जेसुकै लेखिएको भए तापनि पाठ्यक्रममा परेका कानून, ऐन, नियम तथा नीतिहरु परीक्षाको मिति भन्दा ३ महिना अगाडि (संशोधन भएका वा संशोधन भई हटाईएका वा थप गरी संशोधन भई) कायम रहेकालाई यस पाठ्यक्रममा परेको सम्भन्नु पर्दछ ।
१३. प्रथम चरणको परीक्षाबाट छनौट भएका उम्मेदवारहरुलाई मात्र द्वितीय चरणको परीक्षामा सम्मिलित गराइनेछ ।
१४. यस भन्दा अगाडि लागु भएका माथि उल्लेखित सेवा, समूहको पाठ्यक्रम खारेज गरिएको छ ।
१५. पाठ्यक्रम लागू मिति : - २०७८/१२/२८

लोक सेवा आयोग
नेपाल इन्जिनियरिङ्ग सेवा, एग्री इरिगेसन समूह, राजपत्र अनंकित द्वितीय श्रेणी, ना.प्रा.स./एसोसियसन अर्गनाइजर
पदको खुला र आन्तरिक प्रतियोगितात्मक परीक्षाको पाठ्यक्रम

प्रथम पत्र (Paper I) :-
सामान्य ज्ञान र सामान्य अभिक्षमता परीक्षण तथा सेवा सम्बन्धित कार्य-ज्ञान

भाग (Part I) :
सामान्य ज्ञान र सामान्य अभिक्षमता परीक्षण
(General Awareness and General Aptitude Test)

खण्ड (Section - A) : (१५ प्रश्न× २ अङ्क = ३० अङ्क)

1. सामान्य ज्ञान (General Awareness) (१६ अङ्क)
 - 1.1 नेपालको भौगोलिक अवस्था, प्राकृतिक स्रोत र साधनहरु
 - 1.2 नेपालको ऐतिहासिक, सांस्कृतिक र सामाजिक अवस्था सम्बन्धी जानकारी
 - 1.3 नेपालको आर्थिक अवस्था र चालु आवधिक योजना सम्बन्धी जानकारी
 - 1.4 जैविक विविधता, दिगो विकास, वातावरण, प्रदुषण, जलवायु परिवर्तन र जनसंख्या व्यवस्थापन
 - 1.5 मानव जीवनमा प्रत्यक्ष प्रभाव पार्ने विज्ञान र प्रविधिका महत्वपूर्ण उपलब्धिहरु
 - 1.6 जनस्वास्थ्य, रोग, खाद्य र पोषण सम्बन्धी सामान्य जानकारी
 - 1.7 नेपालको संविधान (भाग १ देखि ५ सम्म र अनुसूचीहरु)
 - 1.8 संयुक्त राष्ट्रसंघ सम्बन्धी जानकारी
 - 1.9 क्षेत्रीय संगठन (सार्क र विमस्टेक) सम्बन्धी जानकारी
 - 1.10 राष्ट्रिय र अन्तर्राष्ट्रिय महत्वका समसामयिक गतिविधिहरु
2. सार्वजनिक व्यवस्थापन (Public Management) (१४ अङ्क)
 - 2.1 कार्यालय व्यवस्थापन (Office Management)
 - 2.1.1 कार्यालय (Office) : परिचय, महत्व, कार्य र प्रकार
 - 2.1.2 सहायक कर्मचारीका कार्य र गुणहरु
 - 2.1.3 कार्यालय स्रोत साधन (Office Resources): परिचय र प्रकार
 - 2.1.4 कार्यालयमा सञ्चारको महत्व, किसिम र साधन
 - 2.1.5 कार्यालय कार्यविधि (Office Procedure) : पत्र व्यवहार (Correspondence), दर्ता र चलानी (Registration & Dispatch), परिपत्र (Circular), तोक आदेश (Order), टिप्पणी लेखन र टिप्पणी तयार पार्दा ध्यान दिनुपर्ने कुराहरु
 - 2.1.6 अभिलेख व्यवस्थापन (Record Management)
 - 2.2 निजामती सेवा ऐन र नियमावलीमा भएका देहायका व्यवस्थाहरु
 - 2.2.1 निजामती सेवाको गठन, संगठन संरचना, पदपूर्ति गर्ने तरिका र प्रक्रियाहरु
 - 2.2.2 कर्मचारीको नियुक्ति, सरुवा, बढुवा, बिदा, विभागीय सजाय र अवकाश
 - 2.2.3 कर्मचारीले पालन गर्नुपर्ने आचरण र कर्तव्यहरु
 - 2.3 सरकारी बजेट सम्बन्धी सामान्य जानकारी
 - 2.4 सार्वजनिक सेवा प्रवाहको अर्थ, सेवा प्रवाह गर्ने निकाय, तरिका र माध्यमहरु
 - 2.5 सार्वजनिक बडापत्र (Public Charter) : महत्व र आवश्यकता
 - 2.6 सार्वजनिक व्यवस्थापनमा निर्देशन, नियन्त्रण, समन्वय, निर्णय प्रक्रिया, उत्प्रेरणा र नेतृत्व सम्बन्धी जानकारी
 - 2.7 मानवीय मूल्य मान्यता (Human Values), नागरिक कर्तव्य र दायित्व तथा अनुशासन

खण्ड (Section - B) : (१० प्रश्न× २ अङ्क = २० अङ्क)

3. सामान्य अभिक्षमता परीक्षण (General Aptitude Test)

- 3.1 **शाब्दिक अभिक्षमता परीक्षण (Verbal Aptitude Test) :** यस परीक्षणमा शब्दज्ञान, अनुक्रम, समरुपता, वर्गीकरण, कोडिङ-डिकोडिङ, दिशा र दुरी ज्ञान परीक्षण (direction & distance sense test), तर्क विचार सम्बन्धी (logical reasoning), पंक्तिक्रम (ranking order) आदि विषयवस्तुबाट प्रश्नहरू समावेश गरिनेछ ।
- 3.2 **संख्यात्मक अभिक्षमता परीक्षण (Numerical Aptitude Test) :** यस परीक्षणमा अनुक्रम, समरुपता, वर्गीकरण, कोडिङ, मेट्रिक्स, अंकगणितीय तर्क /क्रिया सम्बन्धी, प्रतिशत, भिन्न, अनुपात, औसत, समय र काम, आदि विषयवस्तुबाट प्रश्नहरू समावेश गरिनेछ ।
- 3.3 **अशाब्दिक अभिक्षमता परीक्षण (Non-Verbal/Abstract Aptitude Test) :** यस परीक्षणमा अनुक्रम, समरुपता, वर्गीकरण, भेन चित्र, मेट्रिक्स, त्रिभुज र वर्गहरूको रचना, चित्र वा आकृति बनावट र विश्लेषण, आदि विषयवस्तुबाट प्रश्नहरू समावेश गरिनेछ ।
- 3.4 **रजु गर्ने (Verification test) र फाइलिङ अभिरुचि परीक्षण (Filing aptitude test):** रजु गर्ने (Verification test) परीक्षणमा तथ्यांक, संख्या वा शाब्दिक सूचनालाई जाँच गर्ने वा त्रुटी पत्ता लगाउने अथवा समानता वा भिन्नता पत्ता लगाउने किसिमका प्रश्नहरू समावेश हुनेछन । फाइलिङ अभिरुचि परीक्षण (Filing aptitude test) मा शाब्दिक र संख्यात्मक फाइलिङ वस्तु वा प्रक्रियालाई वर्णमालाक्रम, संख्यात्मकक्रम वा कालक्रम अनुसार समाधान गर्ने किसिमका प्रश्नहरू समावेश हुनेछन ।
- 3.5 **निर्देशन अनुसरण गर्ने (Follows the instructions) र विश्लेषणात्मक तार्किकता परीक्षण (Analytical reasoning test):** निर्देशन अनुसरण गर्ने (Follows the instructions) परीक्षणमा दिइएको लिखित निर्देशनलाई हुबहु अनुसरण गरी समाधान गर्ने किसिमका प्रश्नहरू समावेश हुनेछन । विश्लेषणात्मक तार्किकता परीक्षण (Analytical reasoning test) मा शाब्दिक वा संख्यात्मक वा अशाब्दिक (चित्रात्मक) किसिमका विश्लेषणात्मक तार्किकता सम्बन्धी प्रश्नहरू समावेश हुनेछन ।

भाग (Part II) :-

सेवा सम्बन्धित कार्य-ज्ञान (Job Based - Knowledge)

(२५ प्रश्न× २ अङ्क = ५० अङ्क)

१. सिंचाई प्रणाली र नेपालमा सिंचाईको अवस्था

- १.१ सिंचाई प्रणालीको परिभाषा
- १.२ सिंचाई प्रणालीका अवयवहरू
- १.२.१ पानीको श्रोत र मुहान,
- १.२.२ मूल नहर, शाखा नहर, प्रशाखा नहर,
- १.२.३ खेतका कूलो कुलेसाहरू,
- १.२.४ पानी नियन्त्रण संरचाहरू (डाइभर्सन संरचना, इन टेक, हेड रेगुलेटर, क्रस रेगुलेटर, इस्केप, साइफन, अक्वाडक्ट, आउटलेट ई)
- १.३ मुख्य सिंचित वालीहरू
- १.४ सिंचित क्षेत्र (भौगोलिक र बिकाश क्षेत्रको आधारमा)
- १.४.१ सतह सिंचाई र भूमिगत सिंचाई प्रणाली
- १.४.२ सरकार, संयुक्त र किसान ब्यवस्थित सिंचाई प्रणाली
- १.४.३ साना, मझौला, ठूला र बृहत सिंचाई प्रणाली

लोक सेवा आयोग

नेपाल इन्जिनियरिङ्ग सेवा, एग्री इरिगेसन समूह, राजपत्र अनंकित द्वितीय श्रेणी, ना.प्रा.स./एसोसियसन अर्गनाइजर पदको खुला र आन्तरिक प्रतियोगितात्मक परीक्षाको पाठ्यक्रम

२. पानी वितरण, पानी मापन विधि र सिंचाइ पानी व्यवस्थापन
 - २.१ पानी वितरण सम्बन्धी निर्णय प्रक्रिया
 - २.२ पानी वितरण तालिका र पानी वितरण प्रकृया
 - २.३ पानी वितरण अनुगमन र प्रतिवेदन
 - २.४ पानी नोक्सानी Seepage, Deep Percolation, Evaporation, run off losses
 - २.५ दक्षता (कूलो, खेतको पानी प्रयोग, प्रणाली)
 - २.६ पानी मापनको महत्व र पानी मापनको विभिन्न तरीकाहरु
 - २.७ वेग क्षेत्रफल तरिकाबाट पानी मापन विधि
 - २.८ वालीको लागी पानीको आवश्यकता
 - २.९ मुख्य वालीको संवेदनशील अवस्थाहरु
 - २.१० पानी प्रयोग र पानी व्यवस्थापनको लागि गरिने मुख्य कामहरु
 - २.११ पानीको निकास

३. माटोको भौतिक गुणहरु र खेतमा पानी लगाउने तरीका
 - ३.१ माटोको Texture
 - ३.२ माटोको चिस्यानको स्तर: (सन्तृप्त चिस्यान, फिल्ड क्यापसिटि, बिरुवा ओइलाउने विन्दु)
 - ३.३ बिरुवाको लागि उपलब्ध पानी
 - ३.४ माटो चिस्यान नाप्ने तरीका
 - ३.५ खेतमा पानी लगाउने तरीका
 - ३.५.१ चेक वेसिन सिंचाई
 - ३.५.२ बोर्डर सिंचाई
 - ३.५.३ ड्याड. सिंचाई
 - ३.५.४ फोहरा सिंचाई
 - ३.५.५ थोपा सिंचाई
 - ३.५.६ ढिकी पम्प
 - ३.५.७ प्लाष्टिक पोखरी
 - ३.५.८ घैटे सिंचाई
 - ३.५.९ Multiple Use System (MUS)

४. आर्थिक व्यवस्थापन र सिंचाई सेवा शुल्क
 - ४.१ आम्दानी खर्चको हिसाव (सिंचाई सेवा शुल्क, सदस्यता शुल्क, जरिमाना ई)
 - ४.२ खर्चको हिसाव
 - ४.३ वार्षिक बजेट
 - ४.४ योजनाको सार्वजनिक समिक्षा र लेखा परीक्षण
 - ४.५ सिंचाई सेवा शुल्क
 - ४.५.१ यसको महत्व
 - ४.५.२ सिंचाई सेवा शुल्क तोक्ने आधार
 - ४.५.३ सिंचाई सेवा शुल्क सम्बन्धी प्रमुख मूद्दाहरु

लोक सेवा आयोग

नेपाल इन्जिनियरिङ्ग सेवा, एग्री इरिगेसन समूह, राजपत्र अनंकित द्वितीय श्रेणी, ना.प्रा.स./एसोसियसन अर्गनाइजर पदको खुला र आन्तरिक प्रतियोगितात्मक परीक्षाको पाठ्यक्रम

५. सिंचाईको प्रभाव मुल्यांकन र नाप नक्सांकन
 - ५.१ खेतको उत्पादन र उत्पादकत्व
 - ५.२ बाली कटान विधी crop cut survey
 - ५.३ बाली चक्र cropping pattern
 - ५.४ बाली सघनता cropping Intensity
 - ५.५ नाप नक्सांकन
 - ५.५.१ लम्बाइ
 - ५.५.२ क्षेत्रफल
 - ५.५.३ आयतन
 - ५.५.४ नक्सांकन सम्बन्धी सामान्य ज्ञान
६. उपभोक्ता समिति, सामाजिक परिचालन, समूह र द्वन्द व्यवस्थापन
 - ६.१ जल उपभोक्ता समिति
 - ६.१.१ विधान
 - ६.१.२ साधारण सभा र कार्य समिति गठन
 - ६.१.३ पदाधिकारीहरूका काम कर्तव्य अधिकार
 - ६.१.४ आर्थिक व्यवस्थापन नीति नियम तर्जुमा र अनुगमन
 - ६.१.५ पानी व्यवस्थापन नीति नियम तर्जुमा र अनुगमन
 - ६.२ सामाजिक परिचालन
 - ६.२.१ सामाजिक परिचालन किन र
 - ६.२.२ सामाजिक परिचालनका खुडकिलाहरू
 - ६.२.३ सामाजिक परिचालकको भूमिका
 - ६.३ सामूदायिक नेतृत्व र सामूहिक छलफल
 - ६.३.१ असल नेतृत्वका गुणहरू
 - ६.३.२ नेतृत्व विकास
 - ६.३.३ बैठक व्यवस्थापन
 - ६.३.४ माइन्सूट
 - ६.४ समूह र द्वन्द व्यवस्थापन
 - ६.४.१ द्वन्दका प्रकार
 - ६.४.२ द्वन्दका कारण
 - ६.४.३ द्वन्दसमाधान शैली
 - ६.५ सूचना व्यवस्थापन
 - ६.५.१ बैठकको निर्णयको सूचना प्रवाह
 - ६.५.२ उपभोक्ताको गुनासो संकलन
 - ६.५.३ सूचना प्रवाहका विभिन्न तरीकाहरू
७. गुणस्तरिय निर्माण र सिंचाई प्रणालीको मर्मत सम्भार
 - ७.१ गुणस्तरिय निर्माण
 - ७.१.१ सिमेन्टको जोडाइवाट ईटा वा ढुंगाको गारो
 - ७.१.२ ढलाई गर्ने काम
 - ७.१.३ सुख्खा ढुंगाको गारो

लोक सेवा आयोग

नेपाल इन्जिनियरिङ्ग सेवा, एग्री इरिगेसन समूह, राजपत्र अनंकित द्वितीय श्रेणी, ना.प्रा.स./एसोसियसन अर्गनाइजर पदको खुला र आन्तरिक प्रतियोगितात्मक परीक्षाको पाठ्यक्रम

- ७.१.४ ग्याबियन बाकसमा ढुंगाभर्ने काम
- ७.१.५ माटोको काम खन्ने पुर्ने
- ७.२ सिंचाई प्रणालीको मर्मत सम्भार
 - ७.२.१ नियमित मर्मत संभार
 - ७.२.२ आकस्मिक मर्मत संभार
 - ७.२.३ मर्मत सम्भार योजना तर्जुमा
- ७.३ समुदायबाट हुने निर्माण तथा मर्मत कार्य
 - ७.३.१ निर्माण सामाग्री तथा औजार
 - ७.३.२ दक्ष कामदारले गरेको काम र खर्चको विवरण
 - ७.३.३ जन सहभागिताबाट भएको काम र खर्चको विवरण
 - ७.३.४ वातावरणीय पक्ष
 - ७.३.५ योजना सुपरिवेक्षण (प्राविधिक र सामाजिक)
 - ७.३.६ योजना सम्पन्न प्रतिवेदन

द. नीति नियम

- द.१ राष्ट्रिय कृषि नीति
- द.२ सिंचाई नीति
- द.३ सिंचाई नियमावली

प्रथम पत्रको लागि यथासम्भव निम्नानुसार प्रश्नहरु सोधिने छ ।

प्रथम पत्र (वस्तुगत)					
भाग	खण्ड	विषयबस्तु	परीक्षा प्रणाली	अङ्कभार	प्रश्न संख्या × अङ्क
I	(A)	सामान्य ज्ञान (General Awareness)	बहुवैकल्पिक प्रश्न (MCQs)	३०	१५ प्रश्न × २ अङ्क = ३०
	(B)	सामान्य अभिक्षमता परीक्षण (General Aptitude Test)		२०	१० प्रश्न × २ अङ्क = २०
II	-	सेवा सम्बन्धित कार्य-ज्ञान (Job Based -knowledge)		५०	२५ प्रश्न × २ अङ्क = ५०

प्रथम पत्रको भाग (Part II) सेवा सम्बन्धित कार्य-ज्ञान (Job based - knowledge) को पाठ्यक्रमका एकाइबाट परीक्षामा यथासम्भव देहाय बमोजिम प्रश्नहरु सोधिने छ ।

पाठ्यक्रमका एकाइ	1	2	3	4	5	6	7	8
प्रश्न संख्या	4	4	3	3	3	3	3	2

द्वितीय पत्र (Paper II) :-
सेवा सम्बन्धित कार्य-ज्ञान (Job Based -knowledge)

खण्ड (Section) (A) :- ५० अङ्क

१. सिंचाई प्रणाली र नेपालमा सिंचाईको अवस्था
 - १.१ सिंचाई प्रणालीको परिभाषा
 - १.२ सिंचाई प्रणालीका अवयवहरू
 - १.२.१ पानीको श्रोत र मुहान,
 - १.२.२ मूल नहर, शाखा नहर, प्रशाखा नहर,
 - १.२.३ खेतका कूलो कुलेसाहरू,
 - १.२.४ पानी नियन्त्रण संरचाहरू (डाइभर्सन संरचना, इन टेक, हेड रेगुलेटर, क्रस रेगुलेटर, इस्केप, साइफन, अक्वाडक्ट, आउटलेट ई)
 - १.३ मुख्य सिंचित वालीहरू
 - १.४ सिंचित क्षेत्र (भौगोलिक र बिकाश क्षेत्रको आधारमा)
 - १.४.१ सतह सिंचाई र भूमिगत सिंचाई प्रणाली
 - १.४.२ सरकार, संयुक्त र किसान व्यवस्थित सिंचाई प्रणाली
 - १.४.३ साना, मझौला, ठूला र बृहत सिंचाई प्रणाली
२. पानी वितरण, पानी मापन विधि र सिंचाई पानी व्यवस्थापन
 - २.१ पानी वितरण सम्बन्धी निर्णय प्रक्रिया
 - २.२ पानी वितरण तालिका र पानी वितरण प्रकृया
 - २.३ पानी वितरण अनुगमन र प्रतिवेदन
 - २.४ पानी नोक्सानी Seepage, Deep Percolation, Evaporation, run off losses
 - २.५ दक्षता (कूलो, खेतको पानी प्रयोग, प्रणाली)
 - २.६ पानी मापनको महत्व र पानी मापनको विभिन्न तरीकाहरू
 - २.७ वेग क्षेत्रफल तरिकाबाट पानी मापन विधि
 - २.८ वालीको लागी पानीको आवश्यकता
 - २.९ मुख्य वालीको संवेदनशील अवस्थाहरू
 - २.१० पानी प्रयोग र पानी व्यवस्थापनको लागि गरिने मुख्य कामहरू
 - २.११ पानीको विकास
३. माटोको भौतिक गुणहरू र खेतमा पानी लगाउने तरीका
 - ३.१ माटोको Texture
 - ३.२ माटोको चिस्यानको स्तर: (सन्तृप्त चिस्यान, फिल्ड क्यापसिटि, बिरुवा ओइलाउने विन्दु)
 - ३.३ बिरुवाको लागि उपलब्ध पानी
 - ३.४ माटो चिस्यान नाप्ने तरीका
 - ३.५ खेतमा पानी लगाउने तरीका
 - ३.५.१ चेक वेसिन सिंचाई
 - ३.५.२ बोर्डर सिंचाई
 - ३.५.३ ड्याड. सिंचाई
 - ३.५.४ फोहरा सिंचाई

लोक सेवा आयोग
नेपाल इन्जिनियरिङ्ग सेवा, एग्री इरिगेसन समूह, राजपत्र अनंकित द्वितीय श्रेणी, ना.प्रा.स./एसोसियसन अर्गनाइजर
पदको खुला र आन्तरिक प्रतियोगितात्मक परीक्षाको पाठ्यक्रम

- ३.५.५ थोपा सिंचाई
- ३.५.६ ढिकी पम्प
- ३.५.७ प्लाष्टिक पोखरी
- ३.५.८ घैटे सिंचाई
- ३.५.९ Multiple Use System (MUS)

खण्ड (Section) (B) :- ५० अङ्क

- ४. **आर्थिक व्यवस्थापन र सिंचाई सेवा शुल्क**
 - ४.१ आम्दानी खर्चको हिसाव (सिंचाई सेवा शुल्क, सदस्यता शुल्क, जरिमाना ई)
 - ४.२ खर्चको हिसाव
 - ४.३ वार्षिक बजेट
 - ४.४ योजनाको सार्वजनिक समिक्षा र लेखा परीक्षण
 - ४.५ सिंचाई सेवा शुल्क
 - ४.५.१ यसको महत्व
 - ४.५.२ सिंचाई सेवा शुल्क तोक्ने आधार
 - ४.५.३ सिंचाई सेवा शुल्क सम्बन्धी प्रमुख मूद्दाहरु
- ५. **सिंचाईको प्रभाव मुल्यांकन र नाप नक्सांकन**
 - ५.१ खेतको उत्पादन र उत्पादकत्व
 - ५.२ वाली कटान विधी crop cut survey
 - ५.३ वाली चक्र cropping pattern
 - ५.४ वाली सघनता cropping intensity
 - ५.५ नाप नक्सांकन
 - ५.५.१ लम्बाइ
 - ५.५.२ क्षेत्रफल
 - ५.५.३ आयतन
 - ५.५.४ नक्सांकन सम्बन्धी सामान्य ज्ञान
- ६. **उपभोक्ता समिति, सामाजिक परिचालन, समूह र द्वन्द व्यवस्थापन**
 - ६.१ जल उपभोक्ता समिति
 - ६.१.१ विधान
 - ६.१.२ साधारण सभा र कार्य समिति गठन
 - ६.१.३ पदाधिकारीहरुका काम कर्तव्य अधिकार
 - ६.१.४ आर्थिक व्यवस्थापन नीति नियम तर्जुमा र अनुगमन
 - ६.१.५ पानी व्यवस्थापन नीति नियम तर्जुमा र अनुगमन
 - ६.२ सामाजिक परिचालन
 - ६.२.१ सामाजिक परिचालन किन र
 - ६.२.२ सामाजिक परिचालनका खुडकिलाहरु
 - ६.२.३ सामाजिक परिचालकको भूमिका
 - ६.३ सामूदायिक नेतृत्व र सामूहिक छलफल
 - ६.३.१ असल नेतृत्वका गुणहरु

लोक सेवा आयोग

नेपाल इन्जिनियरिङ्ग सेवा, एग्री इरिगेसन समूह, राजपत्र अनंकित द्वितीय श्रेणी, ना.प्रा.स./एसोसियसन अर्गनाइजर पदको खुला र आन्तरिक प्रतियोगितात्मक परीक्षाको पाठ्यक्रम

- ६.३.२ नेतृत्व विकास
- ६.३.३ बैठक व्यवस्थापन
- ६.३.४ माइन्सूट
- ६.४ समूह र द्वन्द व्यवस्थापन
 - ६.४.१ द्वन्दका प्रकार
 - ६.४.२ द्वन्दका कारण
 - ६.४.३ द्वन्दसमाधान शैली
- ६.५ सूचना व्यवस्थापन
 - ६.५.१ बैठकको निर्णयको सूचना प्रवाह
 - ६.५.२ उपभोक्ताको गुनासो संकलन
 - ६.५.३ सूचना प्रवाहका विभिन्न तरीकाहरू
- ७. गुणस्तरिय निर्माण र सिंचाई प्रणालीको मर्मत सम्भार
 - ७.१ गुणस्तरिय निर्माण
 - ७.१.१ सिमेन्टको जोडाइवाट ईटा वा ढुंगाको गारो
 - ७.१.२ ढलाई गर्ने काम
 - ७.१.३ सुख्खा ढुंगाको गारो
 - ७.१.४ ग्याबियन बाकसमा ढुंगाभर्ने काम
 - ७.१.५ माटोको काम खन्ने पुर्ने
 - ७.२ सिंचाई प्रणालीको मर्मत सम्भार
 - ७.२.१ नियमित मर्मत संभार
 - ७.२.२ आकस्मिक मर्मत संभार
 - ७.२.३ मर्मत सम्भार योजना तर्जुमा
 - ७.३ समुदायबाट हुने निर्माण तथा मर्मत कार्य
 - ७.३.१ निर्माण सामग्री तथा औजार
 - ७.३.२ दक्ष कामदारले गरेको काम र खर्चको विवरण
 - ७.३.३ जन सहभागिताबाट भएको काम र खर्चको विवरण
 - ७.३.४ वातावरणीय पक्ष
 - ७.३.५ योजना सुपरिवेक्षण (प्राविधिक र सामाजिक)
 - ७.३.६ योजना सम्पन्न प्रतिवेदन
- ८. नीति नियम
 - ८.१ राष्ट्रिय कृषि नीति
 - ८.२ सिंचाई नीति
 - ८.३ सिंचाई नियमावली

द्वितीय पत्रको लागि यथासम्भव निम्नानुसार प्रश्नहरू सोधिनेछ ।

द्वितीय पत्र (विषयगत)					
पत्र	विषय	खण्ड	अङ्कभार	छोटो उत्तर	लामो उत्तर
द्वितीय	सेवा सम्बन्धित कार्य-ज्ञान (Job Based-Knowledge)	(A)	५०	६ प्रश्न × ५ अङ्क = ३०	२ प्रश्न × १० अङ्क = २०
		(B)	५०	६ प्रश्न × ५ अङ्क = ३०	२ प्रश्न × १० अङ्क = २०